

YK:n rauhanturvatoiminnan alku vuonna 1956

Israelin hyökätessä Suezin kanavalle Englannin ja Ranskan tukemana 29.10.1956 alkaen sekä Neuvostoliitto että Yhdysvallat painostivat konfliktin osapuolia lopettamaan sotatoimet. Egypti vetosi YK:hon saadakseen hyökkäyksen päättymään, mutta Englanti ja Ranska estivät turvallisuusneuvostoa tekemästä päätöstä. Silloin Yhdysvallat vei asian YK:n yleiskokouksen käsittelyyn, jossa Neuvostoliitto asettui tukemaan aselepovaatimusta. Yleiskokous tuomitsi 2. marraskuuta hyökkäyksen ja vaati joukkojen vetäytymistä 64 maan äänillä viittä vastaan. Vain Uusi-Seelanti ja Australia tukivat Englantia, Ranskaa ja Israelia.

Samanaikainen Unkarin kriisi vaikeutti kuitenkin yhteisen linjan löytymistä. Neuvostoliitto esti turvallisuusneuvostoa tekemästä itseään vastaan suunnattua päätöslauselmaa, joten sekin asia vietiin yleiskokoukseen. Se tuomitsi 4. marraskuuta Neuvostoliiton voimankäytön Unkarissa 50 maan äänillä kahdeksaa vastaan, 15 maan pidättyessä äänestämästä.

Vaikka yleiskokouksella ei YK:n peruskirjan mukaan ole samanlaista päätösvaltaa kuin turvallisuusneuvostolla, päätökset antoivat selvän kuvan valtioiden suhtautumisesta. Yhdysvaltojen ja Neuvostoliiton esittämät uhkavaatimukset myötävaikuttivat siihen, että Suezille saatiin aikaan aselepo 7. marraskuuta. Samalla tuli voimaan päätös YK:n alaisen rauhanturvajoukon lähettämisestä osapuolien väliin.

Kansainvälisen aselevon valvontajoukon kokoamista oli ehdottanut Kanadan pääministeri, joskin ajatus siitä oli herännyt jo muutenkin. Olennaista siinä oli, että joukon muodostaisivat muut kuin konfliktin osapuolet tai turvallisuusneuvoston pysyvät jäsenmaat. YK:n yleiskokous hyväksyi jo 5.11.1956 pääsihteerin Dag Hammarskiöldin tekemän suunnitelman perustaa YK:n alainen kansainvälinen joukko valvomaan vihollisuuksien lakkaamista yleiskokouksen 2. marraskuuta tekemän päätöslauselman mukaisesti.

Lopullinen suunnitelma 6. marraskuuta määritteli ohjeet rauhanturvajoukolle (United Nations Emergency Force) . Niiden mukaan joukot toimivat pääsihteerin ja tämän nimittämän komentajan alaisuudessa eivätkä saaneet osallistua aktiivisesti taisteluihin. Tämä periaate, jota ryhdyttiin kutsumaan rauhanturvaamiseksi (peace keeping) poikkesi alkuperäisestä peruskirjan määräyksestä, jonka mukaan YK:n alaiset joukot voisivat toimia "rauhaan pakottajina" laajoin voimankäytön valtuuksin.

Rauhanturvaaminen osoittautui kylmän sodan oloissa toimivaksi malliksi, kun sen sijaan YK:n joukkojen käytöstä "rauhaan pakottamiseen" eivät suurvallat päässeet sopimukseen. Ongelmana Suezin kriisissä oli se, että päätös perustui vain yleiskokouksen päätökselle. Monet maat, esimerkiksi Neuvostoliitto, eivät sitä täysin hyväksyneet eivätkä myöskään aluksi suostuneet rahoittamaan rauhanturvajoukkojen toimintaa.